

” Det var eufori följt av 18 månaders ångest

David Nicholls, författaren bakom dundersuccén *En dag*, beskriver vad som följde efter framgångssagan. Under 18 månader försökte han dagligen skriva, men misslyckades. Nu kommer dock uppföljaren *Vi*, om en man som försöker rädda ett äktenskap där kärleken tagit slut.

Tio berättelser om kamp och mod

■ Se Anja Pärsons scendebut webb-tv på vk.se

TEATER

Den tomma stolen

Idé och produktion: **Hedda Krausz Sjögren**
Manus: **Hedda Krausz Sjögren och Jonas Jarl**
Research: **Kerstin Gustafsson Figueroa**
Dramaturg: **Anders Duus Idun, Folkets hus**

PREMIÄR. Hmm, hur ska en förhålla sig till det här: tio personer, med det enda gemensamma att de alla är mindre eller större kändisar i Sverige, ger röst åt lika många människorättsaktivister, alla i stort sett okända och verksamma långt borta, i länder eller platser som Iran, Uzbekistan, Ryssland, Dagestan, Västsahara, Colombia, Zimbabwe och Vitryssland?

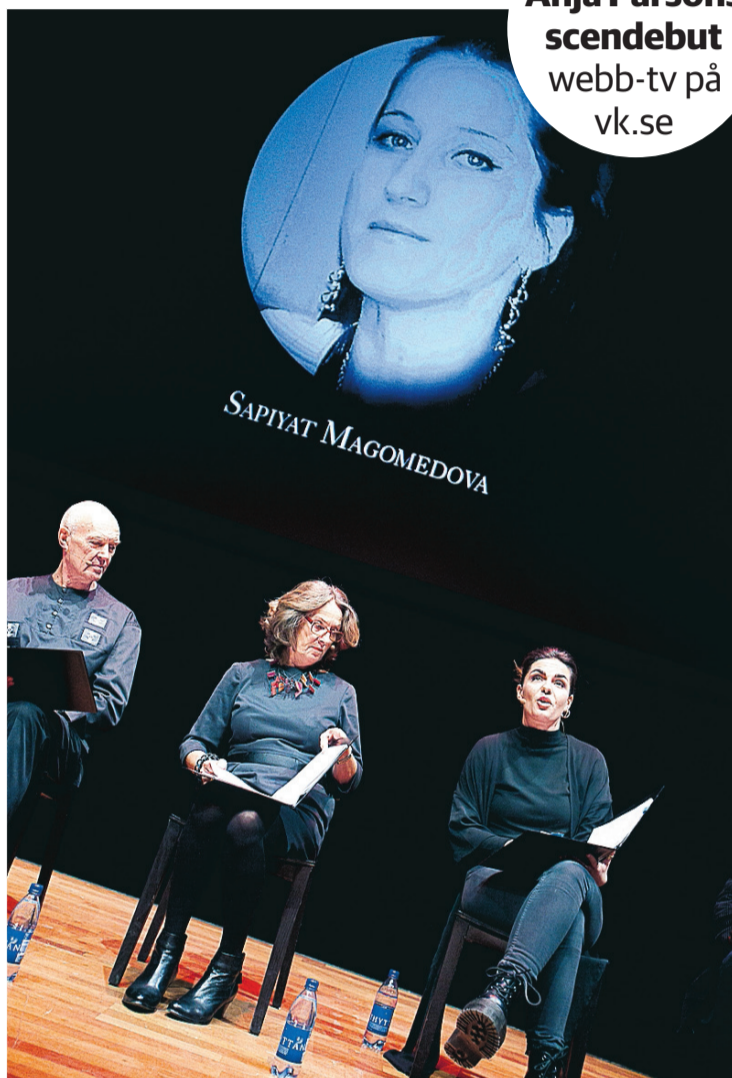
Det slutgiltiga nederlaget: vi kan inte längre ta till oss politiskt aktivism på gräsrotsnivå utan att filtrera det genom prisgalor och kändisskap?

Eller det omvända: vad kan vara mer smart, vad kan bättre gynna de många okändas dagliga strävanden än om deras kamp och budskap når ut? Blir känd, om så krävs, via kändisar. Handen på hjärtat: visst är det lättare att uttala Anja Pärson än Sapiyat Magomedova. Å ena sidan och å andra sidan, alltså.

Och när de tio stolarna – alla representerande en av de människorättsaktivister som tagit emot Per Anger-priset under de senaste tio åren – bärs ut på scenen och intas av tio kända svenskar, har jag väl fortfarande en kluven inställning till det som komma skall...

Men Den tomma stolen är en dokumentär berättarföreställning, texten vilar helt på pristagarnas och deras anhörigas vittnesmål. De tio på scenen är där för att låna dem sina röster.

Och vi publiken är inte här för att recensera hur väl de tio läser sina texter, vi är här för att höra

Pierre Schori, Maud Edgren-Schori och Nathalie Missaoui i världspremiären av *Den tomma stolen*, i idun på torsdagen. Övriga medverkande var Anja Pärson, Carl-Johan Vallgren, Francesca Quartey, Richard Sseruwagi, Staffan Ling, Fredrik Lindegren och Anders Öhrn. FOTO: ABEBE ASRES

förbi dem, glömma bort dem, och i stället lyssna på de berättelser de har att förmedla.

Lyckas det? Är det aktivisterna vi hör?

Ja. Framför allt för att manusförfattarna korsklipper de olika berättelserna på ett effektivt sätt. Det blir inga monologer, snarare ett samtal där det enskilda livsödet sätts i blyxtbelysning samtidigt som det låter sig kopplas till de övriga.

Dessutom upplever jag att betoningen på kampen som sådan, snarare än de korrupta regimer den stängas med, är ett riktigt val. Berättelserna blir både konkreta – familjen, vännerna, fängelset – och allmäntillgängliga – rädslan, modet, uppoffringarna.

Och ett går igen i varje berättelse. Den där politiska tjurigheten. Vågran att vika ner sig. Kosta vad det kosta vill.

ANDERS SJÖGREN

Haruki Murakami på bad sex-listan

BÖCKER. Det har kallats för Storbritanniens mest fruktade litterära pris. Tidskriften *Literary Review* delar årligen ut *Bad sex in fiction award* till en författare som utmärkt sig med en ovanligt usel sexskildring och årets nomineringslista innehåller flera stora namn.

Bland de som kan få priset återfinns den i Nobelprissam-

manhang ofta nämnde Haruki Murakami, Pulitzerbelönade Michael Cunningham, samt Ben Okri och Richard Flanagan, som båda tidigare har vunnit Booker-priset.

– En av de starkaste listorna på länge, några riktiga litterära tungviktare, säger Jonathan Beckman från *Literary Review*. (TT)

I LUFTEN: SCORSESE OCH VÅLDET

Svårt stöta sig med en global marknad

Problemet med succéer är att de sätter en ny standard. När Quentin Tarantino fick den makalösa framgången med *Pulp Fiction* trodde hans kollegor inom den så kallade oberoende amerikanska filmen att det skulle smitta av sig på dem. Nu skulle filmbolagen vara pigga på att satsa på smala filmer, trodde de.

Där tog de fel.

I stället nöjde sig bolagen inte med framgångar som mättes i enstaka miljoner dollar, nu ville de ha filmer som gav vinster på tiotals eller hundratals miljoner dollar. De ville ha fler *Pulp Fiction*, inte familjedramer.

En liknande utveckling kan ses i dag där fantasy och superhjältar distribueras över hela världen och inkasserar stora vinster. Då gäller det att göra filmer som kan accepteras av både barn, föräldrar och den kinesiska censuren.

Vem vill då ha Martin Scorsese?

Han är visserligen en av de främsta filmskarnarna de senaste 40 åren, men han är ingen obruten framgångssaga. En film som *The Departed* (2006) kan se ut som en lättköpt succé, men är så brutalt blodig att den var tvungen att publiktestas i en halv evighet. *Wolf of Wall Street* (2013) går också långt och sex fick tas bort för att kunna visas.

Dessutom är även många av Scorsese succéer ganska måttliga inkomstkällor.

Det här framgår av Tom Shones bok *Martin Scorsese retrospektivt* (Massolit förlag) som nyligen kommit på svenska. Nu är det visserligen en rätt glassig bok där bilderna tar det mesta av utrymmet, men texten har kvaliteter och är en genomgång av en karriär med höga toppar och en del dalar.

Uppenbart är att Martin Scorsese hela tiden trott att han är på väg ut ur branschen och fått slåss för sina möjligheter att göra de filmer han velat. Många gånger har han fått ta ett steg tillbaka och göra filmer för att visa att han kan dra in pengar. Hollywood har nämligen ett kort minne och har du några floppar på rad är de gamla hyllningarna bortglömda.

I de bästa filmerna av Martin Scorsese bearbetar han sin uppväxt i Little Italy där religionen levde bredvid gatans gangsters. Det är i den skärningspunkten mästerverk som *Mean Streets*, *Taxi driver* och *Tjuren från Bronx* föddes. Han själv är tveksam om den sortens gatusmarta filmer går att göra i dag när en ny filmkultur breder ut sig.

Den snälle undrar kanske om det inte är bra att våld begränsas?

Då svarar jag som den bud-distiske munken som konstaterade att *Gangs of New York* var våldsam: "Men det gör inget, det ligger i er natur".

Den dag Scorsese gör *Spiderman* vet vi att han slutligen har kapitulerat.

Vill du kommentera krönikan? Mejla på kultur@vk.se

Lars Böhlin

Lars Böhlin är kulturjournalist och skriver på VK:s kultur varannan fredag.

Tre bästa just nu

Homeland. Utmärkt serie i SVT om Carrie och hennes kamp mot terrorismen.

Happy Valley. Utmärkt brittisk polisserie i SVT.

Bob Dylan: The basement tapes complete. Dylanologer har fest nu när det getts ut en dyr box med de enkla inspelningar Dylan och The band gjorde i en källare 1967.

6

...minuter med klassisk musik ersatte ordinarie sändning av Ekot klockan sju på torsdagsmorgonen när en rutinemässig reservkraftskontroll i Radiohuset gick fel. Sveriges Radio ser allvarligt på händelsen som nu ska utredas. (TT)